

»Bahčisarajski vodomet« se nam danes kaže kot intimna lirična izpoved mladega pesnika in njegove krimske ljubezni. Sam je pisal bratu: »Mnogo mest se nanaša na neko žensko, v katero sem bil jaz dolgo časa in zelo neumno zaljubljen.« Ta »ženska« je bila ena izmed Rajevskega sester, verjetno mlada Marija. Res je, da se nam ni ohranil ves intimni lirični tekst pesnitve, ki se sedaj pojavi samo na koncu v verzih: »Še pomnim njen obraz premili...« Puškin se je zelo oprezno izogibal vsakih življenjepisnih pojasnjenj v pesmih, zato je iz pesnitve — po njegovih besedah —: »izpustil vso ljubezensko vročico«. Nekaj se je nam utegne razodeti iz naslednjega: Leta 1824. je poslal P. lepo cheniersko elegijo iz l. 1820. s krimskim motivom, ki je imela prvotni naslov »Tavriška zvezda«, uredniku Bestuževu s pripombo, naj ne tiska pesmi, ker da je preveč intimna. Izšla pa je kmalu nato brez naslova in se glasi:

Oblakov bežnih vrsta čez nebo hiti...
 Zvezda večernica! Otožna zvezda ti!
 Tvoj blede sij posrebril vele je ravnine
 in sanjajoč zaliv in črnih skal pečine.
 Jaz ljubim svit tvoj slabi iz neba višin,
 ker v srcu vzbuja davni, speči mi spomin:

še dobro pomnim vzhod tvoj, nočno ti svetilo,
 nad mirno pokrajino, kjer srcu vse je milo,
 kjer vitki tópoli strme iz dolin v nebesa,
 kjer dremlje mirta nežna in temna cipresa
 in kjer šume valovi krimski sladkobočno —

tam sem nekoč v gorah — z glavó ljubezni polno —
 zamišljeno brezdelje po bregovih pasel,
 ko se nad hišami je nočni mrak razrasel

in mlada deklica v megli te je iskala,
 z imenom svojim te družico imenovala...

Ko je Puškin videl to pesem tiskano, se je pritožil Bestuževu (pismo 12. jan. 1824): »Tiskal si mi prav te verze, za katere ravno sem te prosil (da jih ne tiskaš); ne veš, kako zelo mi je hudo... Boli me, ko vidim, da se z mano postopa kakor z umrlim, ne upoštevajoč ne moje volje ne bedne lastnine...« Ko pa je kmalu nato Bulgarin natisnil tudi odlomke iz drugega pisma Puškinovega, v katerem Puškin govori o Bahčisarajskem vodometu, da je »suvereno prevajal v stihe pripovedovanje neke mlade žene,« je odgovoril Bestuževu (29. junija 1824) z razdraženim pismom, ki nam razodeva globlji smisel te pesnitve: »Meni se je prigodilo, da sem se zaljubil brez pameti. V takem primeru jaz potem pišem elegije... Toda ti si me osramotil v najnovejši Zvezdi, ko si mi natisnil tri zadnje vrstice moje elegije; vrag me je zmotil, da sem k članku o Bahčisarajskem vodometu napisal nekaj teh čustvenih vrstic in omenil tam tudi svojo elegično lepotico. Predstavi si moj obup, ko sem jih videl natiskane... Kako naj ona ve, da je jaz nisem imenoval, da je pismo odprl in tiskal Bulgarin, da je bila prekleta elegija poslana tebi vrag ve od koga, in da nihče ni kriv? Priznavam, eno samo misel te deklice cenim više kakor mnenje vseh žurnalov na svetu in vse naše publike. V glavi se mi kar vrti...« Do sedaj še ni popolnoma točno dognano, o kom tu govori Puškin, toda verjetno je, da o eni Rajevskih hčerá, in to o Mariji... Tako bi bila Marija Rajevska tista, ki je Puškinu pripovedovala snov Bahčisarajskega vodnjaka, še preden ga je Puškin videl, ter je tudi ona bila tista, ki je s svojo ljubeznijo navdihnila pesnika k tej pesnitvi, katera je imela v zasnovi in